

Законопроект №2730: contra spem spero?

Ярослав ГРЕГІРЧАК,
заступник бізнес-омбудсмена

По великому рахунку, станом на зараз, окрім реформування сфери державної допомоги в частині встановлення галузевих критеріїв її прийнятності, запуску відповідного державного реєстру та створення профільного департаменту на рівні АМКУ, лівова частка системних рекомендацій Ради бізнес-омбудсмена у сфері захисту і контролю над економічною конкуренцією досі залишаються невиконаними. З огляду на те, що вже пішов п'ятий рік з того часу, як Рада бізнес-омбудсмена оприлюднила відповідний системний звіт у листопаді 2016 р., такий стан справ можна вважати досить сумним і іронічним, враховуючи кількість профільних законопроектів у попередньому скликанні ВРУ, жоден з яких так і не матеріалізувався у вигляді повноцінного закону (мова йде, зокрема, про законопроекти №№2431, 6723 та 6746).

У поточному 9-му скликанні парламенту вся надія на законопроект №2730 «Про внесення змін до деяких Законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи», який у січні минулого року було направлено на розгляд Комітету з питань економічного розвитку ВРУ. Філософія законопроекту, серед іншого, полягає в ідеї поєднати на рівні одного комплексного документу попередні позитивні напрацювання з новелами, покликаними змінити правила призначення та звільнення голови АМКУ та державних уповноважених та реформувати інституційне оформлення функціоналу АМКУ як органу адміністративного оскарження публічних закупівель.

Враховуючи інертність, з якою вносяться зміни в антимонопольне законодавство, значення поточного моменту в часі і цього документу важко переоцінити, адже цей законопроект може не тільки змінити, але й зафіксувати правила гри на досить тривалий час, що саме по собі могло б претендувати на доволі непоганий результат за умови, що якість запроваджених змін буде на належному рівні.

У цьому сенсі Рада бізнес-омбудсмена однозначно вітає норми законопроекту №2730, які реформують інститут звільнення від відповідальності (leniency) шляхом встановлення зменшеного розміру штрафів за участь в антикорупційних узгоджених діях для заявників, наступних після першого. Вкрай важливим є й очікуване реформування інституту дозволу на концентрації, особливо з урахуванням необхідності виконання зобов'язань згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Але при цьому сподіваюсь, що остаточна редакція законопроекту №2730 до першого читання буде містити ще більше прогресивних новел порівняно з редакцією, яка станом на середину грудня минулого року була предметом обговорення з відповідним професійним середовищем. Мова йде, зокрема, про імплементацію наступних системних рекомендацій Ради бізнес-омбудсмена:

1. **Встановити граничні строки розгляду справ** про зловживання монополією (домінуючим) становищем, про захист від недобросовісної конкуренції та про так звані інформаційні порушення (неподання інформації, подання недостовірної інформації) шляхом внесення змін у розділ VII Закону України «Про захист економічної конкуренції». При цьому строки розгляду таких справ можуть неодноразово продовжуватися. Водночас вбачається, що необхідність кожного разу приймати рішення про продовження мало б виконати функцію запобіжника від необґрунтованих затягувань строків розслідування.

2. **Змінити порядок прийняття рішень АМКУ** у такий спосіб, щоб первинне прийняття рішень, які підпадають під компетенцію колегії державних уповноважених АМКУ, вимагало більшості передбаченого законом складу колегії АМКУ (тобто 5 осіб) за винятком уповно-

важеного, який розслідував справу. Останній, тим не менш, повинен залучатися у процес прийняття рішень шляхом надання йому/їй права представляти результати розслідування на відповідному засіданні. Вбачається, що такий підхід мав би на решті запустити довгоочікуваний процес розмежування функціоналу конкуренційного відомства в частині проведення розслідувань від компетенції приймати рішення по суті обставин справи.

3. **Забезпечити можливість судового оскарження розміру штрафу, накладеного АМКУ.** При цьому закон має зобов'язувати АМКУ належним чином мотивувати розмір штрафу з урахуванням усіх актуальних пом'якшуючих та обтяжуючих обставин. Зокрема, АМКУ має вказувати, який саме дохід суб'єкта було взято для визначення базового розміру штрафу. Крім того, власне методика розрахунку розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції має існувати у вигляді належним чином юстованого нормативного акта, обов'язкового до застосування як АМКУ, так і судами.

4. Внести зміни до ст. 40 Закону України «Про захист економічної конкуренції» задля того, щоб:

А) **встановити достатні (мінімальні) строки** для 1) надання додаткових роз'яснень та/або пояснень на запити АМКУ та 2) подання письмових пояснень (заперечень) сторонами, які не згодні з проміжними процесуальними рішеннями АМКУ у справах про концентрації/узгоджені дії;

Б) **встановити конкретні строки розгляду АМКУ клопотань** про ознайомлення з матеріалами справи, поданих сторонами; та

В) **прямо встановити право зацікавлених сторін подавати клопотання в АМКУ з метою ініціювання слухань стосовно концентрацій/узгоджених дій**, при цьому передбачивши, що такі клопотання мають бути обов'язково розглянуті АМКУ, а по їх суті має бути надана вмотивована відповідь у розумні строки.

5. **Передбачити можливість отримання дозволу на узгоджені дії**, які пов'язані з відповідними концентраціями, за спрощеною

процедурою, якщо отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання вже відбувається за спрощеною процедурою. Такі узгоджені дії можуть, приміром, полягати в укладенні договору про відмову від конкуренції. [M](#)

